

INICIJATIVA

Časopis osoba sa invaliditetom - 2012. godina - broj 105

BESPLATAN
PRIMJERAK

Kynnysry

VLADA TK

SADRŽAJ

NOVA KRIZA PRIJETI SVJETSKOJ
EKONOMIJI
3

INTERVJU: ERWIN ALJUKIĆ
4 - 7

ZAŠTO SE TREBA ODMARATI?
8 - 9

SLIJEPI LJUDI KOJI SU PROMIJENILI
SVIJET
10 - 11

INKLUZIJA NA DJELU
12 - 14

ISKUSTVA SLIJEPE DJEVOJKE
15

IZ AKTIVNOSTI
16 - 18

SREĆA, NIJE PARA PUNA VREĆA
19

KREATIVCI U AKCIJI
20 - 21

VIJESTI
22

NAJTUŽNIJI BOGATAŠ
23

U RAZLIČITOSTI JEDNAKI
24 - 25

ŠTA SE DESI KADA PROGUTATE
ŽVAKAČU GUMU?
26

SPORT
27

NEKE INFORMACIJE KORIŠTENE SU IZ DNEVNIH NOVINA
I INTERNET STRANICA.

Informativni centar za osobe sa invalidite- tom "Lotos" Tuzla

Redakcija:

Fikreta Hasanović
Anes Čehović
Suvad Zahirović
Sanja Zahirović
Jasminko Bijelić
Mersiha Mehmedović

Glavni i odgovorni urednik:

Fikreta Hasanović

Adresa redakcije:

M. i Ž. Crnogorčevića 3
75 000 Tuzla
Tel./Fax: + 387 35 251-476, 251-245

E-mail:

ic.lotos@bih.net.ba
info@ic-lotos.org.ba

Web:

www.ic-lotos.org.ba

Izdavač:

Informativni centar za osobe sa
invaliditetom "Lotos" Tuzla

Tiraž:

1000 primjeraka

INICIJATIVA (lat.)

Podsticaj za neku aktivnost posebno u pravu, zakonodavna inicijativa, pravo na podnošenje prijedloga zakona i drugih akata s pravnim dejstvom.

Uopšte, "čovjek od inicijative" je onaj koji samostalno preduzima potrebnu aktivnost u svom ili širem djelokrugu privatnog ili javnog života, ne čekajući za sve naredbe ili spoljašnji podsticaj.

Broj: 08-651-437-4/97
Sarajevo 16.12.1997. god.
Redni broj: 746

Upis u evidenciju javnih glasila izvršen u skladu sa Zakonom o javnom informisanju.

NOVA KRIZA PRIJETI SVJETSKOJ EKONOMIJI

Najveći rizici i finansijski problemi u SAD-u i EU

Svijet treba da se pripremi za novu veliku ekonomsku krizu 2012. - 2013. godine, navodi se u izvještaju UN-a pod nazivom „Situacija i perspektive u svjetskoj ekonomiji“.

Prema mišljenju autora dokumenta, najveći rizici su nezaposlenost i finansijski problemi u SAD-u i EU. Izvještaj UN-a o situaciji u svjetskoj ekonomiji svake godine sastavljaju eksperti niza agencija u okviru ove svjetske organizacije.

Sa druge strane, zemlje članice G20 najmoćnijih privreda svijeta postigle su dogovor o neophodnosti povećanja finansijskih sredstava Međunarodnog monetarnog fonda. Na taj način bi MMF obezbijedio sredstva za potraživanja zemalja članica radi rješavanja ekonomske krize u zoni eura, koje predstavlja prijetnju po čitavu svjetsku ekonomiju.

Ministri finansija i predstavnici centralnih banaka članica G20 su na samitu u glavnom gradu Meksika koji od 1. decembra 2011.

predsjedava tom grupacijom, razmotrili zahtjev MMF-a o povećanju sredstava te glavne svjetske finansijske institucije za 500 milijardi dolara. Italijanski premijer Mario Monti želi da se kreditni kapacitet stalnog evropskog fonda za finansijsku pomoć - Evropskog stabilizacionog mehanizma (ESM) - udvostruči na 1.000 milijardi eura, objavio je njemački magazin Spiegel, ne navodeći izvore.

Monti tvrdi da bi takva mjera stvorila povjerenje u eurozonu, piše list dodajući da je italijanski premijer „obavijestio njemačku vladu o svojim željama“. List navodi i da se predsjednik Evropske centralne banke Mario Draghi saglasio da je potrebno pojačati kreditnu sposobnost ESM-a iznad planiranih 500 miliona eura. On vjeruje da bi preostala sredstva iz Evropskog fonda za finansijsku stabilnost (EFSF), privremenog fonda sa 440 milijardi eura iz kojeg je kreditirana sanacija duga Irske i Portugala, trebalo da stavi na raspolaganje ESM-u.

BILO JE POTREBNO SAMO DA ME BACE U HLADNU VODU, A ZA PLIVANJE SAM SE SAM SNALAZIO

U ovom broju časopisa razgovaramo sa Erwinom Aljukićem, rođenim 28. 03. 1977. godine u Ulmu u Njemačkoj.

Pošto su mi roditelji iz BiH, tačnije sa Modračkog jezera, prvi jezik koji sam progovorio bio je bosanski. Njemački jezik sam naučio tek u obdaništu. Obdanište, kao i osnovna škola su bile institucije čisto za osobe sa invaliditetom, tako da sam prelaskom u gimnaziju prvi put bio u dodiru sa „normalnim životom“. U gimnaziji sam se i počeo baviti glumom. Poslije 10-og razreda sam se preselio u Minhenu i tu sam se profesionalno našao u glumačkim vodama. Trinaest godina sam glumio u ulozi Frederika Nojhauza (Neuhaus) u Njemačkoj TV sapunici Marinhof (Marienhof). Paralelno uz ovaj posao sam studirao na AMD (akademija za modu i dizajn), gdje sam dobio diplomu modnog kritičara.

INICIJATIVA: Živate u Njemačkoj, tačnije Minhenu. Kakva je situacija u tom gradu po pitanju gledanja na osobe sa invaliditetom. Svijest ljudi o potrebama i mogućnostima te populacije?

Poznajem mnoge gradove u Evropi i presretan sam što mogu da kažem da ne znam ni jedan grad u kojem je situacija za osobe sa invaliditetom privilegirana kao što je u Minhenu. Ja lično smatram da je pristupačnost prvi preduslov za ovu populaciju da bude normalan i svakodnevni dio zajednice. Pod tim podrazumijevam, da su ivičnjaci spuštani i da korisnik

kolica može koristiti sav javni prevoz bez ikakvih problema. Tako stvari stoje u Minhenu. Ova „banalna“ činjenica omogućava osobama sa invaliditetom da mogu participirati u gotovo svim područjima društvenog života, čime, naravno, sami podižu svijest zajednice o sebi i stvaraju prirodniji i normalniji odnos okoline prema sebi. Napravio sam usporedbu odnosa ljudi u metropolama kao što su Pariz i Moskva, gdje su ljudi preopterećeni osobom koja koristi invalidska kolica samo zato što u svakodnevnom životu nemaju kontakta sa njima, niti imaju priliku da ih vide na ulici, u prodavnici, pozorištu, kinu, itd. To pričam iz iskustva, jer u tim gradovima osoba u kolicima ne može preći preko ulice bez većih teškoća.

INICIJATIVA: Kažete da imate 13 godina radnog staža. Koji je razlog što ste trenutno bez posla. Invaliditet ili sveopća ekonomska kriza?

Razlog tome je veoma jednostavan. TV kanal ARD koji je emitovao seriju Marinhof je prije godinu dana odlučio da promijeni programsku šemu i zato je ukinut ovaj format.

INICIJATIVA: Da li se osobe sa invaliditetom mogu lakše zaposliti u Njemačkoj nego osobe koje nemaju invaliditet? Kako je to pravo zakonski riješeno?

Kao i u svemu drugom i ovdje imaju dvije strane medalje. Jedna je ta da osoba sa invaliditetom prima veću pomoć/podršku države nego neko ko nema invaliditet. Po zakonu, svako poduzeće mora da zaposli jedan određeni postotak zaposlenika sa invaliditetom, koji su tokom radnog odnosa, zakonski, mnogo bolje zaštićeni, jer ne mogu da budu otpušteni tako lako kao jedan zaposlenik bez invaliditeta. Otkaz za poslodavca, jednom zaposleniku sa invaliditetom je jako težak i komplikovan.

Druga strana medalje je da zbog ove činjenice, poduzeće radije plaća minimalnu kaznu što ne zapošljava osobe sa invaliditetom,

nego da kasnije ima probleme zbog toga što se, radnika sa invaliditetom, „ne može riješiti“. Koliko god ovaj zakon štiti prava zaposlenika sa invaliditetom toliko sprečava mogućnosti zainteresovanih poslodavaca za njihovim upošljavanjem, bez obzira imaju li ili ne, istu ili čak bolju, kvalifikaciju od nekog bez invaliditeta. Dakle, što u prvim momentima liči kao prednost, to se ustvari pokazuje kao problem za osobe sa invaliditetom koje su voljne raditi. Na kraju, ova situacija vodi do toga, da u Njemačkoj jedan jako veliki postotak osoba sa invaliditetom živi od socijalne pomoći ili u najboljem slučaju dobiva ponudu preko biroa da radi u nekoj od institucija za osobe sa invaliditetom. Naravno, vrlo rijetki su slučajevi da to odgovara njihovom ličnom talentu, njihovim željama ili predstavama o životu.

INICIJATIVA: Kažete da biste rado radili kao glumac. Kojom se vrstom glume bavite i gdje ste „pekli „ taj zanat? Odakle ljubav ka glumi?

Ne znam da li Vas tačno razumijem šta me želite pitati, jer sam, hvala Bogu, već sebi ispunio želju da radim kao glumac. Ako pod ovim mislite moje planove za budućnost, onda su to uloge koje ohrabruju, što u pozorištu ili pred kamerom.

Sasvim svejedno. One mi daju snagu, te pokazuju da se, uprkos barijerama, može živjeti onako kako voliš i želiš. Jedna od mojih velikih želja, koje će se, nadam se, ispuniti, je da glumim u jednoj bosanskohercegovačkoj produkciji, odnosno u jednom filmu. Glumu na bosanskom jeziku sam jednom ostvario u maloj ulozi samoosnovane amaterske grupe „Balkandrama“. To je ujedno, prva pozorišna grupa ove vrste van bivše Jugoslavije, čije se predstave izvode na jezicima koji se govore na tim prostorima. Prvu predstavu pod nazivom

„Lepa Brena i ja“, sam napisao lično ja i njena premijera bila je u decembru. Tu sam glumio gazdu jedne kafane. U prirodi glume, najteže se uživjeti u karakter osobe koju glumiš, koji je doista daleko od lične prirode onoga ko to glumi. Moja uloga je bila takva da sam morao da psujem kao neki kočijaš, što je za mene bilo iznimno teško, jer nikada, ama baš nikada nisam psovao. Gdje sam „pekao“ zanat?! Već sam na početku malo odgovorio na to pitanje. U gimnaziji sam učestvovao u dramskoj grupi punih pet godina, što se kasnije, kroz godine pokazalo kao sretna okolnost. Kada se redakcija Marinhofa obratila mojoj školi, tražeći školarca koji bi im odgovarao za ulogu Frederika Nojhauza, sekretarica škole, koja je poznavala moju ljubav ka glumi, predložila je mene i to je dalo dobre rezultate. Ljubav prema glumi nastala je slučajno i mogu reći da je to jedan od većih sretnih trenutaka u mom životu. Dramska grupa gimnazije, koju sam pohađao, davala je komad koji sam gledao

iz prvog reda. Voditeljica ove grupe zapazila je kako širom otvorenih očiju bez i jednog treptaja pratim komad. Nakon nekoliko dana prišla mi je na školskom hodniku i pitala da li imam želju da im se pridružim. Uopšte, u životu sam nekoliko puta imao sreću da

neko prepozna u meni „nešto“, te me ohrabri da to „nešto“ nađe svoj put. Uslov je, naravno bio, da to „nešto“ već postoji. I doista, to je bilo već u meni i bilo je potrebno samo da me bace u hladnu vodu i da plivam. A za plivanje?! Za to sam se sam snalazio.

INICIJATIVA: Također, radili ste kao modni kritičar. Možete li kratko podijeliti to iskustvo sa našim čitaocima? Ima li nekih zanimljivih anegdota iz tog poglavlja vašeg života?

Završio sam ovaj studij baš sa namjerom da ne ovisim od glume. Paralelno uz glumu sam počeo da pišem kao slobodni modni kritičar što radim i dan danas. Zanimljive anegdote?! Rado ću podijeliti dva iskustva iz ovog poglavlja, koja istovremeno pokazuju pozitivnu i negativnu stranu iskustva jedne osobe sa invaliditetom koja se bavi ovim poslom. Naime, kada vodim intervju, nikad unaprijed ne kažem da sam korisnik kolica, tako da je osoba koju ću intervjuisati na sastanku jako iznenađena, čak iritirana kad me vidi. Sva njena maskarada i fasada u tom momentu se sruše i pojavljuje se njena autentična i lična priroda. Na ovaj način oni su već od samog početka puno iskreniji tako da mi kažu detalje ili tajne koje nekom drugom nikada ne bi rekli. Jedno negativno iskustvo mi se trenutno dešava. Naime, pišem članak za jedan modni časopis na temu „moda i hendikep“. Pitajući luksuzne firme kao što su: Guči (Gucci), Hermes, Pradu ili Dior za mišljenje za ovu temu, te imaju li korisnike sa invaliditetom, nisam ni od koga dobio čak ni odgovor na moje pitanje. Ova dva primjera jako dobro pokazuju slijedeću sliku: Osobe sa invaliditetom puno više moraju da ulažu u sebe, te da pokažu da se oni ništa više ne razlikuju od ostalih. A čim razbiju ovaj zid, mislim da mogu da pruže mnogo više nego ostali!

INICIJATIVA: Dosta vremena provodite u društvu osoba koje nemaju invaliditet. Iskreno, osjećate li se Vi kao osoba sa invaliditetom?

Dobro pitanje. Na samom početku sam rekao da sam tek u dobi od 14 godina došao u dodir sa osobama bez invaliditeta. Do tada sam djetinjstvo proveo kao u jednoj vrsti kaveza. U gimnaziji sam se vremenom oslobodio ove „tematike“ čak toliko da nisam htio da imam ikakav kontakt sa tom populacijom. Ali, uloga Frederika Nojhauza, koja približava publici

temu hendikepirane osobe, primorala me da se opet konfrontiram sa ovim dijelom moga života. Jeste da se danas krećem pretežno u društvu osoba bez invaliditeta, ali sam shvatio da ne bih bio ta osoba koja jesam bez ove činjenice. Ona, doduše, ne čini veliki dio moje ličnosti, ali jeste dio ove cijelokupne slike moga identiteta, tako da se danas rado angažujem za razvoj svijesti društva prema ovoj populaciji.

INICIJATIVA: Pristupačnost, zdravstvena zaštita, socijalna sigurnost, pravo na rad, stambena politika, pravo na porodični život... samo su neka od pitanja koja bi trebala biti riješena na najbolji mogući način da bi osobe sa invaliditetom bile uključene u zajednicu. Koja su poglavlja po vašem mišljenju najbolje riješena u Njemačkoj?

Što se tiče svih ovih tačaka, tu su Nijemci vrlo dobri. Dakle, sve što može da bude riješeno zakonski, ovdje je puno bolje nego u drugim zemljama. Ali, lično sam ubijeđen da je nešto drugo potrebno biti riješeno u svakoj zajednici. Podignuta svijest u glavama građana o toj populaciji. Po mom ličnom mišljenju osobe sa invaliditetom bi trebale biti puno više prezentirani u medijima. Zašto ne kao voditelji jedne emisije ili kao glumci u jednoj seriji? Mediji u današnje vrijeme

imaju jedan puno veći uticaj na društvo nego bilo koji zakoni, tako da sam ubijeđen da bi ljudi kroz te primjere vidjeli da tu nema ama baš nikakve razlike između njih i jedne osobe u kolicima. Kroz te pozitivne primjere zajednica bi dobila sasvim normalniju i prirodniju relaciju prema ovoj populaciji, što bi i njoj na kraju krajeva puno toga olakšalo i poboljšalo stvaranje civilnog društva.

INICIJATIVA: Koji je Vaš bračni status?

Neoženjen sam, ali trenutno dijelim stan sa mojim mačkom Milanom.

INICIJATIVA: Primjetno je da u svom govoru koristite neke starinske riječi. Da li Vam ponekad nedostaje rodni zavičaj, stare nanine riječi, koje danas, nažalost, slabo ko koristi u svom riječniku?

Tek možda prije deset godina sam primijetio da je i moje bosanskohercegovačko porijeklo, također, jedan važan dio moga identiteta, tako da sam se sve više i više počeo da bavim i interesujem za tradiciju i kulturu BiH, jedne za mene po kulturnom naslijeđu jako bogate zemlje! Starinske riječi ne koristim iz toga razloga, već zato što sam odrastao i uvijek živio u Njemačkoj te nisam pratio razvoj bosanskohercegovačkog jezika. A taj moj jezik je bio, ustvari, onaj koji sam naučio kao dijete kod nene i djeda. Također, ja ga nikad nisam naučio u školi već samo kroz razgovor, tako da mi riječnik nije tako velik kao na Njemačkom, te zato imam gramatičkih grešaka. Ja dakle, danas, nesvjesno koristim starinske riječi jer su mi ostale od prije. A pošto je danas u BiH sve modernije da se koriste starinske riječi, ja sam znači, kako izgleda, potpuno i sasvim „up to date“.

INICIJATIVA: Imate li neku po(r)uku, javnosti, osobama sa invaliditetom koji sanjaju odlazak u inostranstvo?

Kao i svako drugi ko želi da ode u inostranstvo, tako i jedna osoba sa invaliditetom, treba unaprijed dobro da se raspita i informiše o mnogim stvarima i detaljima odlaska, uslovima života, mogućnostima opstajanja i štošta drugo da na kraju ne bude razočarana. Potrebno je tačno i objektivno saznati sve informacije i kakvi su uslovi koji ih čekaju u tuđini, a ne samo kroz priču iz svoje okoline. To govorim iz razloga da bi se pripremili na novu situaciju na najbolji mogući način. Kroz ovaj intervju će također moći dobiti puno objektivniju sliku o životu u tuđini, jer govorim iz svog iskustva. Osobe sa invaliditetom moraju imati puno više detalja i sitnica na umu nego što je potrebno osobi bez invaliditeta. Dakle, na jednoj strani potrebno je tačno znati uslove i eventualne teškoće koje ih čekaju, a na drugoj strani je potrebno pokušati ostvariti svoj san i imati hrabrost ispuniti svoje želje. Imajući dakle, te dvije strane u vidu, ja mislim da će se naći ravnoteža koja će na kraju biti najbolji putokaz snova odlaska u inostranstvo!

Kontakt:
Cornelia Hartmann
ZAV München
Georg - Habel - Str. 5
81241 München/Minhen

ZAŠTO SE TREBA ODMARATI I KORISTITI GODIŠNJI ODMOR?

Što znate o umoru, zašto i kako nastaje umor i kako ga prepoznati.

ŠTO JE TO UMOR I ZAŠTO NASTAJE?

Umor je popratna pojava svake čovjekove aktivnosti koja smanjuje njegovu radnu produktivnost i negativno utječe na stav prema radu. Umor je zapravo mješavina subjektivnih osjećaja i objektivnih promjena koje djeluju na radni učinak.

S obzirom na vrstu rada umor može biti psihički kao posljedica intelektualnog rada i tjelesni koji je posljedica fizičkog opterećenja pojedinih mišićnih skupina ili čitavog tijela (opći umor).

S obzirom na brzinu nastajanja razlikujemo akutni i kronični umor. Prve znakove umora često je teško objektivno utvrditi, a upravo je to

važno za ona zanimanja u kojima je potrebna velika koncentracija. Neki znakovi umora se neprimjetno akumuliraju i pokazuju tek nakon duljeg vremena.

TEORIJE O NASTANKU UMORA

Klasične teorije umor lokaliziraju pretežno periferno u aktivnom organu i smatraju da su te lokalne (prije svega kemijske promjene) uzrok umora. To su:

1. Teorija intoksikacije tj. nakupljanje razgradnih produkata tijekom rada.
2. Teorija ugušenja: nedostatak kisika potrebnog za razgradnju.
3. Teorija iscrpljenja: nedostatak tvari čijom se razgradnjom dobiva energija za obavljanje rada.

Danas većina autora smatra da se glavna komponenta umora sastoji u kompleksnim promjenama središnjeg živčanog sustava čija je priroda još nepoznata. Pretpostavlja se da se radi o promjenama u retikularnoj i limbičkoj sferi mozga koje obje reguliraju cjelokupnu razinu moždane aktivnosti pa prema tome i funkcionalno stanje cijelog organizma.

AKO STE PRIMIJETILI:

- opadanje kritičnosti u radu,
- slabljenje pažnje,
- promjenu ponašanja i raspoloženja (razdražljivost, lakše uzbuđivanje, sukobi sa

okolinom), tada se kod vas javljaju subjektivni znakovi umora.

Objektivni znakovi umora očituju se u:

- smanjenju radnog učinka,
- spontanim prekidima radne aktivnosti,
- učestalom mijenjanju brzine rada,
- funkcionalnim promjenama različitih organa (povećana potrošnja energetske rezerve),
- poremećajima psihomotorne spretnosti (slabija koordinacija pokreta, pojava suvišnih pokreta tijekom obavljanja rada).

POSljedICE UMORA

- Sa stajališta proizvodnje: smanjenje radnog učinka,
- Sa fiziološkog stajališta: kemijske i funkcionalne promjene organizma (npr. porast mliječne kiseline u mišićima, hipoglikemija),
- Sa psihološkog stajališta: osjećaj iscrpljenosti, bezvoljnosti, razdražljivosti i promjenjivog raspoloženja.

ŠTO NAJČEŠĆE DOVODI DO UMORA?

- slaba organizacija rada
- neprikladno radno mjesto
- dugotrajan i naporan rad

- slaba prehrana
- bolest radnika
- nemotiviranost za rad
- loši međuljudski odnosi u radnom kolektivu
- nezadovoljstvo u privatnom životu.

IZBJEĞAVAJTE PREKOVREMENI RAD

Brojna ispitivanja o odnosu trajanja radnog vremena i umora su pokazala da je spontana brzina rada veća što je radni dan kraći. Radnik se tijekom dugog radnog dana aktivno brani od umora češćim prekidima rada i sporijim tempom rada. Produživanjem radnog vremena značajno se povećava negativno djelovanje umora. Za vrijeme umora produktivnost je niska, a energetska potrošnja povećana. Zato je i korist od skraćivanja radnog vremena to veća što je rad teži i što više umara.

Nagomilavanje umora tijekom godina dovodi do trošenja organizma i skraćivanja radnog života. Zbog toga se ne preporuča prekovremeni rad jer on neminovno dovodi do nagomilavanja umora i iscrpljenja organizma. Sprječavanje umora jedan je od najvažnijih problema psihofiziologije rada.

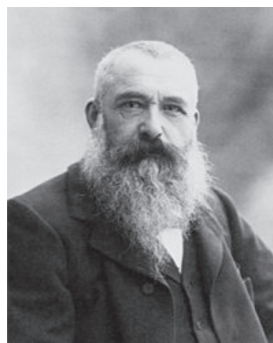

© Roberto Neumiller/SOS SAHEL

SLAVNI SLIJEPI LJUDI KOJI SU PROMIJENILI SVIJET

Sljepoća je potpuno odsustvo opažanja forme i svjetla. Većina vjeruje da vidimo očima. Činjenica je, međutim, da je naš mozak taj koji opaža ono što mislimo da vidimo.

Ovi slavni slijepi ljudi su promijenili i oblikovali svijet u mnogim oblastima poput muzike, politike, nauke, umjetnosti, sporta jer nisu dopustili da im nedostatak opažanja spoljašnje svjetlosti ugasi, ili priguši njihovo unutrašnje svjetlo. Svojom hrabrošću i talentom oni su obasjali svijet.

je jedan od najčuvenijih murala – „Lokvanji“.

umjetnik, ali tada su nastali ozbiljni problemi sa njegovim očima, usljed čega je počeo da gubi vid. Iako mu se vid stalno pogoršavao, on nikad nije prestao da slika. Pred kraj života, kad je već bio skoro sasvim slijep, naslikao

Helen Keller (27. jun, 1880. - 1. jun, 1968.)

Američka autorka, aktivistkinja i predavač, prva gluvo-slijepa osoba koja je završila koledž. Bila je neumoran borac za prava osoba sa invaliditetom, a zalagala se i za ostvarenje mnogih drugih ciljeva.

Andrea Bocelli (22. septembar, 1958.)

Izgubio je vid kad mu je bilo dvanaest godina, poslije jednog nesretnog slučaja na fudbalskoj utakmici. Svira više instrumenata, a pjevao je i sa takvim veličinama operne umjetnosti kao što je Pavarotti.

Stevie Wonder (13. maj, 1950.)

Američki pjevač, kantautor, muzički producent i multi instrumentalista. Nijedna lista slavnih ličnosti, kad je riječ o slijepim ljudima, ne bi bila potpuna bez imena ovog kompozitora. Stevie Wonder

je napisao hitove poput čuvene pjesme „Ebony and Ivory“ koja predstavlja doprinos nenasilnoj borbi za građanska prava.

Thomas Gore (10. 12. 1870. - 16. 3. 1949.)

Bio je demokratski političar. Osljepio je u djetinjstvu, ali nikad nije prestao da sanja o tome da postane senator. Godine 1907. on je bio jedan od dvojice prvih senatora tada nove države Oklahoma.

Biran je još dva puta. Bio je poznat kao pripadnik progresivnog krila Demokratske stranke.

Ray Charles (23. 09. 1930. - 10. 6. 2004.)

Američki pijanista i muzičar, čiji je napukli i emotivni glas oblikovao zvuk ritma i bluza.

Claude Monet (14. 11. 1840. - 5. 12. 1926.)

Bio je osnivač francuskog impresionizma u slikarstvu. Do godine 1907. on je već bio poznat

Harriet Tubman (1820-1913)

Tokom svoje mladosti bila je pripadnica robova; izbjegla je u Kanadu, ali se vratila u Ameriku, gde je stotinama robova pomogla da se dokopaju slobode u akciji poznatoj pod nazivom „Podzemna pruga“. Nakon jed-

ne teže povrede glave vid joj je počeo ozbiljno da slabi, a dobila je i epileptične napade. To je, međutim, nije omelo u njenim nastojanjima da nastavi borbu za slobodu svog naroda.

Louis Braille (4. 1. 1809. - 6. 1. 1852.)

Igrajući se u očevoj radionici nožem se povrijedio u oko i od te povrede kasnije je oslijepio. On je izumio i osmislio Brajevo pismo za slijepe, što je, u stvari, niz ispučenih tačaka poredanih po određenom sistemu.

Marla Runyan (4. januar, 1969.)

Maratonka koja se zvanično vodi kao slijepa. Ona je trostruka nacionalna šampionka u trci na pet hiljada metara za žene. Runyan je prvi zvanično slijepi atletičar koji se takmičio na Olimpijskim igrama. Ona je na Olimpijadi u Sidneju 2000. godine, u trci na 1500 metara, zauzela osmo mjesto, što je bio najviši plasman jedne Amerikanke na tom takmičenju. Na njujorškom gradskom maratonu 2002. godine ona je bila najbolje plasirana Amerikanica i postavila je drugo najbrže debitantsko vrijeme u Americi.

PROGRAM ZA KRETANJE SLIJEPE DJECE

Nacionalna federacija slijepih Sjedinjenih Država nedavno je pokrenula novi besplatni program za slijepu djecu do sedam godina koji je nazvala Early explorers program. Cilj programa je upoznati djecu s bijelim štapom kako bi bili sigurniji u kretanju. Pored toga, dijete će se osloboditi u igri s vršnjacima i bolje će se osjećati.

Učesnici u programu primat će tromjesečni časopis Priče s putovanja. U ovom časopisu koji će služiti kao alat za roditelje slijepe djece raspravljat će se na teme kao što je poticanje pokreta djece određene dobi uz pomoć bijelog štapa. Roditelji će također dobiti DVD kao i bijeli štap koji odgovara njihovom djetetu a primat će i tromjesečni časopis Buduće refleksije. Časopis će sadržavati članke u kojima će se pisati o obrazovanju.

Early Explorers program ima niz ciljeva kako za roditelje tako i za djecu. Misija programa je prije svega upoznavanje djece i roditelja sa dugim bijelim štapom. To će pomoći i djeci i roditeljima

da se ugodno osjećaju kada su vani sa štapom. Cilj projekta je pokazati roditeljima različite načine kako da nauče svoju djecu hodati sa bijelim štapom. Ove metode koje će biti pojačane sa nastavnikom mobiliteta pomoći će i roditeljima i djeci. Drugi cilj programa je učiniti roditelje svjesnim resursa u zajednici kako bi njihova djeca bila uspješna u budućnosti kao i osnaživanje ideje za kretanje uz pomoć bijelog štapa.

Možete čitati tromjesečni časopis koji služi kao alat za roditelje. U časopisu se nalaze savjeti za kretanje koje možete koristiti sa svojim djetetom. Dijete možete ohrabrivati da nosi štap kud god ide kao i da istražuje okolinu.

Za više informacija o Early Explorers programu pišite Meliah Jensen na slijedeći e-mail:

earlyexplorers@nfb.org.

Program Early Explorers je dobar jer razvija svijest i djeteta i roditelja o bijelome štapu. Poboljšava vještine koje su naučili roditelji i djeca i čini roditelje svjesnim resursa u zajednici. Sve ovo pomaže djetetu da postigne svoje ciljeve i samostalno krene prema odrastanju sigurno se krećući uz pomoć bijelog štapa.

(preuzeto iz sedmičnog časopisa „The Matilda Ziegler“ za prvu sedmicu januara 2012.)

S engleskog prevela: Tifa Tučić

INKLUZIJA NA DJELU!!!

Status i položaj osoba sa invaliditetom, jedan je od najosjetljivijih i najspecifičnijih elemenata društveno-razvojne, ekonomske i prije svega socijalne politike svake zemlje, a inkluzivno obrazovanje temeljna je zadaća Bosne i Hercegovine na putu europskih integracija. Kolika je odgovornost za izvršenje ovog zadatka, zavisi od lokalnih vlasti i njihove spremnosti da se uključe u rješavanje pitanja i problema za sve svoje građane, ravnopravno i jednako.

Pozitivnim primjerom do odgovorne prakse u Tesliću je školska 2011/2012 započela po principu inkluzivnog obrazovanja i uključenja slijepih osoba u sistem redovnog obrazovanja u osnovnim i srednjim školama. S tim u vezi razgovaram sa gospodinom Gradimirom Kragićem, predsjednikom opštinske organizacije slijepih i slabovidnih osoba Opštine Teslić, jednim od instruktora u edukaciji, osposobljavanju i provođenju projekta pripreme sistema inkluzije.

INICIJATIVA: Gospodine Kragić, kako je došlo do realizacije projekta kojim su slijepe osobe uključene u redovno školstvo u Tesliću i prelaska iz škole u Derventi? Ko je zapravo inicijator takve ideje?

Do inicijative da se u Tesliću slijepi učenici uključe u redovne škole je došlo između ostalog i zato jer je jedan učenik u školi za slijepe u Derventi završavao osnovnu devetogodišnju školu i odlučio je da školovanje nastavi u gimnaziji. Istovremeno još jedan učenik koji je bio šesti razred osnovne škole je odlučio da školovanje nastavi u redovnoj osnovnoj školi u Tesliću. Naravno da su ovdje svoju ulogu imali roditelji ovih učenika. Svi zainteresovani su se sastali

krajem 2010. godine i dogovorili da se uradi jedan projekt. U tu ideju se uključila i razvojna služba administracije opštine Teslić. Tako se došlo do projekta: "Pomoć slijepim i slabovidnim licima opštine Teslić u edukaciji i socijalizaciji"

INICIJATIVA: Pod čijim je pokroviteljstvom realizirana takva ideja, ko je prepoznao značaj i potrebu takvog projekta i na čemu se temeljila podrška inkluzivnom obrazovanju?

Ovu ideju su podržali: Opština Teslić, Centar za socijalni rad Teslić, srednja škola "Jovan Dučić" u okviru koje je gimnazija, osnovna škola "Petar Petrović Njegoš".

Tražio se donator, sa projektom se konkuralo na više adresa. Na kraju je prošao kod "Fondacije za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini" i to tako da ga realizuje Udruženje distrofičara Teslić. Projektom je predviđeno da "Fondacija za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini" finansira u iznosu od 60% a ostali učesnici na lokalnom nivou sa 40%. Sa realizacijom projekta se krenulo 15. juna 2011. a projekt je zvanično završen 15. januara ove 2012. godine.

Kroz realizaciju ovog projekta nabavljena je informatička oprema potrebna kao podrška učenicima u redovnim školama. Nabavljena su tri računara sa Windows 7 operativnim sistemom. Tri JAWS-a kao čitači ekrana i anReaderom kao govornom sintezom. Nabavljene su brajeve bilježnice "Pac Mate Omni sa 20 slovnim brajevima redom i JAWS-Mobile kao čitačem ekrana". Nabavljen je Brajev štampač, Index Everest D V4, obični laserski štampač, skener i određena količina Brajevog papira.

INICIJATIVA: Vi ste u ovom projektu imali ulogu instruktora. Kakva su Vaša iskustva u radu sa učenicima, nastavnim osobljem i odraslim slijepim osobama?

Ovim projektom je predviđeno, a meni povjereni da uradim tri obuke.

1. Obuka učenika koji će koristiti nabavljenu informatičku opremu. Rađeno sa četiri slijepa i slabovidna učenika. Ukupno 120 časova obuke.

2. Obuka nastavnog osoblja koje će tokom školske godine da radi sa slijepim i slabovidnim učenicima. Radilo se o kratkoj obuci u kojoj je uglavnom nastavnom osoblju predstavljeno šta može da se uradi sa nabavljenom informatičkom opremom. Obuhvaćeno je 16 nastavnika i profesora iz srednje i osnovne škole. Ovdje želim da istaknem da je predviđeno da se opremom mogu služiti učenici ali i nastavno osoblje. Lično imam jedno vrlo lijepo iskustvo u radu sa nastavnicima i profesorima.

3. Obuka pet odraslih slijepih i slabovidnih osoba sa područja opštine Teslić. Radilo se o jednoj kratkoj obuci kojom je svaka obuhvaćena slijepa osoba prošla kurs od 20 časova.

Ovim projektom također, predviđeno je da ja stavim svu opremu u funkciju. To znači instaliram softver i uradim potrebna podešavanja. Sve je u funkciji samo nam za sada nedostaje odgovarajući softver za Brajev štampač, mada se štampač koristi.

INICIJATIVA: Da li je i kakve rezultate dala realizacija projekta i kako je prihvaćena od strane građana, učenika i nastavnika odnosno općenito od društvene zajednice?

Moj utisak je da je realizacija projekta bila vrlo uspješna. Trenutno su dva slijepa i jedan slabovidni učenik u redovnim školama. Rezultati koje postižu ti učenici su odlični. Profesori uspješno rade sa ovim učenicima. Bilo bi previše reći kako je sve odlično, postoje određeni problemi koji se u hodu rješavaju i to je najvažnije da kada se pojavi bilo koji problem da se on uspješno rješava. Također, zadovoljan sam i sa radom grupe odraslih slijepih osoba. Trenutno u Tesliću ima 14 računara na kom su instalirani programi koje koriste slijepi ili slabovide osobe.

Tokom realizacije projekta u nekoliko navrata objavljivane su informacije na radiju ili televiziji. Održan je okrugli sto na temu: "Položaj slijepih i slabovidnih lica i aktivnosti na unapređenju

njihovog položaja". Održana je jedna tribina posvećena danu bijelog štapa. Sve ovo je bio razlog da se javnost u Tesliću kao nikada do sada upozna sa položajem slijepih i slabovidnih osoba. Na okrugli sto i na tribinu su uglavnom došli svi oni koji su pozvani. Mislim da je to jedan od pokazatelja o prihvatanju ovog projekta i rezultati njegove realizacije.

INICIJATIVA: Zajedno sa projektom došlo je i do osnivanja opštinske organizacije slijepih i slabovidnih osoba opštine Teslić. Da li je to sastavni dio projekta?

Projektom je predviđeno da se u Tesliću organizuje opštinska organizacija slijepih i slabovidnih. Uostalom, iz ovog projekta se vidi da ga realizuje udruženje distrofičara. Dakle na lokalnom nivou nije postojala organizacija slijepih koja bi to mogla da uradi. Treba istaći da je udruženje distrofičara ovaj projekat vrlo korektno realizovalo i dalo velik doprinos u poboljšanju položaja slijepih i slabovidnih lica u Tesliću.

Osnivačka skupština opštinske organizacije slijepih i slabovidnih Teslić je održana 1. novembra 2011. Na njoj sam izabran za predsjednika čime nisam zadovoljan. Ja posljednjih 20 godina nisam bio član saveza slijepih, a sada odjednom sam predsjednik Opštinske Organizacije slijepih. Znao sam da ima dosta obaveza, a evo u ovih šest mjeseci od kako radi ova organizacija uvjerio sam se da postoji mnogo, mnogo više obaveza i mnogo, mnogo problema.

INICIJATIVA: Kakvu podršku organizacija ima od Opštine Teslić i da li postoji interes javnog i privatnog sektora za finansijsku, materijalnu ili neki drugi vid pomoći organizaciji?

U startu Organizacija je dobila konkretnu pomoć od opštine Teslić tako što je opština obezbjedila jednu kancelariju za rad ove organizacije. Također, opština nam je platila sve finansijske troškove vezane za osnivanje i registraciju. Treba reći da su ti troškovi blizu 500 konvertibilnih maraka.

Postojalo je obećanje i o finansijskoj podršci koja još nije realizovana zbog ne usvajanja

odgovarajuće odluke o načinu finansiranja nevladinih organizacija u Tesliću. Tako da ovog časa nemamo finansijsku podršku od opštine mada očekujem da će se to tokom godine ipak ostvariti.

Postoji spremnost drugih institucija sa lokalnog nivoa da pomognu. Evo upravo ovih dana se realizuje jedna mala pomoć od strane Centra za socijalni rad koji je priskočio u pomoć da se za potrebe organizacije obezbijedi kancelarijski materijal. Sa Centrom se upravo dogovaraju i drugi oblici saradnje.

Nekoliko privatnih preduzeća su nam pomogli da opremimo kancelariju. Tek smo počeli da radimo pa možda još nije vrijeme da se sa velikom preciznošću govori kolika je ta spremnost prisutna ali je svakako ima.

INICIJATIVA: Posjetom organizaciji stiže se dojam da ste se jako lijepo organizirali i da je strateški cilj organizacije animiranje svih njenih članova da budu aktivni sudionici, da posjećuju organizaciju i doprinose njenom radu. Na koji način članovi mogu osjetiti bazičnu pripadnost organizaciji, koje su Vaše metode?

Ovo je dakle prvi put da u Tesliću slijepe i slabovide osobe imaju svoju opštinsku organizaciju. Do sada je to bila podružnica pri međuopštinskoj organizaciji slijepih i slabovidih Doboj. Cilj je da ova opštinska organizacija bude na usluzi svojim članovima. Prema popisu stanovništva iz 1991. opština Teslić je imala 60 hiljada stanovnika. Prema procjeni trebalo je da ima i 60 slijepih i slabovidih članova. U međuopštinskoj organizaciji Doboj je bilo registrovano njih 35. Kako neki od tih podataka nisu bili tačni, moglo bi se reći da je obuhvaćenost članstvom na području opštine Teslić bila oko 50%. Prema prvim podacima do kojih sada dolazimo očekujemo da će u Tesliću biti i više od 60 slijepih ili slabovidih osoba.

Nastojim da svaki član koji može doći, obavezno dođe u organizaciju. Da se barem međusobno lično upoznamo, da o svemu razgovaramo i pomognemo koliko je to moguće. Tek smo krenuli sa radom i još je rano da govorim

o rezultatima. Ipak već nam se javilo nekoliko slijepih osoba koje do sada nisu bile članovi organizacije, to nekako smatram za početak kao dobar znak.

Sa međuopštinskom organizacijom Doboj je dogovoren korektan odnos i buduća saradnja a sa savezom slijepih Republike Srpske saradnja još nije uspostavljena na odgovarajućem nivou.

INICIJATIVA: Recite nam za kraj, kakva su Vaša očekivanja po pitanju unapređenja inkluzivnog obrazovanja, rada organizacije, šta biste Vi željeli, a šta je zapravo realno?

Realizacijom projekta saznali smo da u osnovnim i srednjim školama na području opštine Teslić ima mnogo slabovidih učenika kojima treba pomoć tokom školovanja. Čak smo saznali i za neke slučajeve gdje se odustajalo od daljnjeg školovanja zbog oštećenja vida. Ima i slučajeva gdje se oštećenje vida ne prihvata ili se ne znaju pravilno procijeniti sposobnosti učenika sa oštećenjem vida. Ovdje se organizacija mora angažovati i pomoći svakom svom članu koji takvu pomoć treba. Vjerovatno da ćemo pokušati neki novi projekt koji će imati za cilj podršku slabovidim učenicima. Ovdje bi nam razmjena iskustava i konkretna saradnja dobro došla.

U Tesliću su trenutno zaposlene samo dvije slijepe ili slabovide osobe a prije 20 godina bilo nas je 7 zaposlenih. Neke slijepe i slabovide osobe su na birou samo da bi ostvarili pravo na zdravstveno osiguranje mada su u starosnoj dobi kada mogu da se zapošljavaju. Ima nekoliko osoba koje žive vrlo teško, ima potrebe da se članovima pomogne pri nabavci lijekova i slično.

Imamo želje da se radi na samostalnom kretanju i orijentaciji u prostoru. Imamo želja da se bavimo sportom, rekreacijom, kulturom i sa još mnogo drugih aktivnosti. Šta je realno i šta se može ostvariti u ovom času teško da mogu procijeniti. Tek smo krenuli sa radom, tek se susrećemo sa problemima i još ne znamo šta nas sve čeka...

Pripremila: Zumreta Galijašević

ISKUSTVA SLIJEPE DJEVOJKE

SEKSUALNOST

“Odrastajući kao slijepa osoba, mislim da je seksualnost bila jedna od onih stvari koje su bile potpuno zanemarene. Mnogi videći tinejdžeri uče gledajući interakciju između vršnjaka u školi, TV serije i filmove i promatrajući govor tijela. Postoje mnoge stvari koje videći uče tokom odrastanja o kojima mi uopće ne razmišljamo sve dok ne dođe vrijeme da su nam takve informacije neophodne” navodi Chasty, Amerikanka koja ima oštećenje vida.

ŠTO JE, A ŠTO NIJE SEKSI?

Tokom odrastanja čujete od videćih vršnjaka da je netko seksi zbog izgleda tijela, držanja ili odjeće koju nosi. Većina komunikacije među videćima se odvija na temelju kontakta očima. Kako mi kao slijepe osobe procjenjujemo da li neku osobu smatramo privlačnom?

Postoji nekoliko e-mail lista gdje slijepi razgovaraju o temama vezanim uz sljepoću. Jedna od tema koja se nedavno pojavila je glasila: Kako možete reći da netko izgleda seksi kada ga/je ne vidite? Većina slijepih na listi je odgovorila da očigledno ne procjenjuju osobu isključivo na temelju izgleda.

Postoji mogućnost da vam videći prijatelj/ica opiše kako netko izgleda ali to vam ne znači previše. Ako vam netko jednostavno kaže kakva je nečija boja kose, očiju ili fizičke karakteristike ponekad to nije dovoljno. Ponekad, mi kao slijepe osobe, temeljimo naše mišljenje da li je netko privlačan/privlačna na temelju glasa i osobnosti i samoprezentacije. Imala sam prijatelja koji mi je prije par godina rekao: “Kako možeš misliti da je Kid Rock seksi, kad izgleda groteskno”. Ali na temelju njegovog glasa, osobnosti i njegove prezentacije u javnosti, mislim da je seksi.

ZNATI DA JE OSOBA ZAINTERESIRANA

Mnogi ljudi mogu prepoznati da li je netko zainteresiran za njih na temelju izraza lica. Drugi to mogu zaključiti na temelju toga kako im se osoba prezentira u odnosu na način na koji se prezentira drugoj osobi. Kao slijepe

osobe, mi očigledno, ne možemo koristiti takve informacije. Moramo koristiti direktan kontakt. Moramo slušati ton glasa osobe kada razgovara s nama, riječi koje koristi, zatim je li, ili nije, njihovo ponašanje sugestivno i fizički kontakt koji ostvare s nama kao što je držanje za ruku, stavljanje ruke na ramena, itd. Možete puno toga zaključiti na temelju nečijih verbalnih znakova i na koji način oni mogu biti sugestivni.

KORIŠTENJE KONTRACEPCIJE

Vrlo rano nas uče, sad već i u školi, kako koristiti zaštitu i koje su opasnosti od spolno prenosivih infekcija (SPI). U školi ili pak samim odrastanjem, videći uče stvari kao što je korištenje kondoma, gdje nabaviti kontracepcijske pilule, itd. Ponekad, mi kao slijepe osobe, nismo dovoljno dobro educirani o ovim stvarima. Ja osobno nikada nisam razmišljala o tome sve dok nisam započela vezu s dečkom. Postoje mnoga mjesta gdje se možete informirati. Bilo koja medicinska klinika vam može pružiti informacije o ovim pitanjima.

Počela sam s videćom prijateljicom koja mi je pokazala kako se stavlja kondom. Koristila je svoju ruku i prvo mi je dala da osjetim kako stavlja kondom preko mojih prstiju. Nakon toga rekla mi je da uzmem drugi kondom, i kada sam ga izvadila iz omota, pokazala mi je kako da ga uhvatim na vrhu i dok ga prstima, palcem i kažiprstom, držim za vrh, kako da ga odrolam prema dolje i stavim na njena dva prsta. Iako sam cijenila njen trud i napor da mi pokaže kako se to radi, željela sam se uvjeriti da izvodim to pravilno. Nisam željela o tome razgovarati s obitelji, zato što sam osjećala da je to moja privatna stvar. Stoga sam dogovorila razgovor sa edukatorom u organizaciji Planned Parenthood jer sam željela biti sigurna da sam dobro informirana. Mnogi ljudi smatraju da budući da muškarac koristi kondom, da je njegova odgovornost da zna kako ga pravilno staviti. Ja vjerujem, budući da seksualni odnos uključuje dvije osobe, da obje trebaju biti informirane i educirane.

preuzeto: <http://www.livingblind.com>

IZ AKTIVNOSTI

“Ljudska prava i nezavisni život u Bosni i Hercegovini”

Hynhysry

U okviru partnerskog projekta između Centra za nezavisni život “Threshold” iz Helsinkija u Finskoj i dvije partnerske organizacije iz Bosne i Hercegovine: Informativni centar za osobe sa invaliditetom “Lotos” u Tuzli i Humanitarne organizacije “Partner” iz Banja Luke, koji je podržan od strane Ministarstva za vanjske poslove iz Finske održane su slijedeće aktivnosti:

VII TRENING ZA MLADE SA INVALIDITETOM

Edukacijski trening za mlade sa invaliditetom Samostalni život za osobe sa invaliditetom, održan je 09.05.2012. godine u Hotelu „Zlača“ u Banovićima. Ovom treningu je prisustvovalo petnaestak mladih osoba sa invaliditetom, među kojima je bilo i predstavnika organizacija osoba sa invaliditetom, a bilo je i onih koji su članovi organizacija sa invaliditetom i koji čekaju svoju priliku za dokazivanje i napredovanje u ovoj oblasti. Trening je vodio Suvad Zahirović koji je nakon pogledanog filma o Personalnoj asistenciji za osobe sa invaliditetom iz Srbije, govorio o personalnoj asistenciji u našoj

zemlji. Svi učesnici su se složili da treba raditi na tome da imaju personalnog asistenta, ali jasno je da u trenutnoj situaciji u kojoj se nalazi naša država, još dugo ništa od toga neće biti. Neki učesnici su naglasili da ih porodica previše štiti ili da ih je štitila i da im je zbog toga teško zamisliti da sutra samostalno žive, dok su drugi kazali da ih porodica jeste štitila ali da danas bez problema samostalno funkcionišu.

VII TRENING „PODRŠKA ŽENAMA SA INVALIDITETOM“

Hotel „Zlača“ Banovići 10.05.2012.

Edukacijski trening za žene sa invaliditetom „Samostalni život žene sa invaliditetom, snalaženje u određenom momentu života radi određenog cilja“ održan je 10.05.2012. godine u Hotelu „Zlača“ u Banovićima. Treningu je prisustvovalo desetak žena sa invaliditetom, među kojima su pojedine predstavnice svojih organizacija, ali je bilo i onih koje nisu članice niti jedne organizacije ali su prepoznatljive po svom načinu razmišljanja i ulaganja u samu sebe, svjesne vrlo nepovoljnoga položaja žena sa invaliditetom, gledajući uopšteno. Ovo je sedmi po redu trening koji se održava u okviru Projekta “Ljudska prava i nezavisni život u Bosni i Hercegovini”. Trening je vodila profesorica Ćimeta Hatibović koja je bila izuzetno zado-

voljna aktivnim učešćem učesnica treninga koje su željele pričati puno duže od predviđenog vremena jer je atmosfera bila jako ugodna i opuštena.

„RAZVIJANJE KAPACITETA OSOBA SA INVALIDITETOM ZA POTENCIJALNE LIDERE POKRETA OSOBA SA INVALIDITETOM U BIH“.

Edukacijski trening za potencijalne mlade lidere u pokretu osoba sa invaliditetom sa temom „Javno zagovaranje“ održan je 18. i 19. 05. 2012. godine u Hotelu „Pahuljica“ na Vlašiću. Treningu je prisustvovalo petnaestak učesnika iz cijele BiH. Ovaj trening je održan u okviru Projekta „Ljudska prava i nezavisni život u Bosni i Hercegovini“. Predavači ovog edukacijskog treninga bili su gospodin Suvad Zahirović ispred Informativnog centra za osobe sa invaliditetom „Lotos“ iz Tuzle i gospodin Fikret Zuko iz Udruženja slijepih kantona Sarajevo.

VII FORUM SAVEZA I ORGANIZACIJA OSOBA SA INVALIDITETOM U BiH

26. juna 2012. u hotelu „Pahuljica“ na Vlašiću, održan je VII Forum Saveza i Organizacija osoba sa invaliditetom i drugih organizacija u pokretu osoba sa invaliditetom, na lokalnom, entitetskom i državnom nivou.

Tema koja je bila razmatrana na ovom forumu je:

„Proces pripreme državnog inicijalnog izvještaja o primjeni Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini“

Uvodničarke za temu foruma su bile: gospođa Olivera Mastikosa i gospođa Belma Karkelja Omerović nezavisne konsultantice za podršku procesu pripreme Izvještaja.

Učešće na forumu je uzelo oko 40-tak predstavnika Saveza i organizacija osoba sa invaliditetom sa prostora čitave Bosne i Hercegovine.

PARTNERSKA KONFERENCIJA

Koalicije organizacija osoba sa invaliditetom iz BiH u partnerstvu sa TACSO (Tehnička podrška organizacijama civilnog društva) projektom u BiH, u hotelu Pahuljica, Vlašić, od 05. do 06. juna 2012. godine su organizovali Konferenciju „Primjena novih modela podrške osobama sa invaliditetom - doprinos reformskim procesima u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini“.

Cilj ovog partnerskog događaja bio je izrada akcionog plana/ platforme zajedničkog djelovanja članica mreže u zagovaranju uspostavljanja mješovitog modela podrške osobama sa invaliditetom na nivou lokalnih zajednica. U radu konferencije/partnerskog događaja sudjelovalo je četrdesetak predstavnika organizacija osoba sa invaliditetom, predstavnika lokalnih institucija vlasti, centara za socijalni rad i predstavnika medija.

Tehnički organizator skupa je bio Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“ Tuzla.

OBILJEŽEN SVJETSKI DAN OBOLJELIH OD MULTIPLE SKLEROZE

Svjetski dan oboljelih od multiple skleroze obilježava se s ciljem podizanja svijesti javnosti o samoj bolesti kao i poteškoćama i izazovima u njenom dijagnosticiranju i liječenju. Namjera je ukazati na potrebe ljudi oboljelih od ove bolesti i javnosti, te govoriti o svim aspektima ovog oboljenja. Nakon rata broj oboljelih od multiple skleroze na području Tuzlanskog kantona je u porastu.

Kako tvrde ljekari to je vjerovatno uzrokovano stresom koji smanjuje imunološki sistem organizma.

“Postoji oko dva miliona oboljelih u svijetu. Kod nas se još uvijek smatra da ima oko 250 oboljelih, mada mislimo da je taj broj mnogo veći. Nažalost, još uvijek postoje predrasude priznavanja dijagnoze”, rekla je prof.dr. Verica Vukotić, oftalmolog i predsjednica Udruženja oboljelih od multiple skleroze TK.

Pacijenti oboljeli od ove bolesti često imaju problema sa želudcem, bubrezima i ženskim organima, jer žene češće obolijevaju. Mutipla skleroza je česta neurološka bolest koja zahvata bijelu masu srednjeg živčanog sistema i kičmene moždine. Tačni uzroci još uvijek su nepoznati. Za dugoročno liječenje ove bolesti kod nas nisu dostupni adekvatni lijekovi, jer su izuzetno skupi.

“Naš kanton izdvaja malo sredstava za mali broj bolesnika, Federalni fond solidarnosti, također, izdvaja jako malo za potrebe koje su na predispoziciji. To nije dobro i to treba hitno promijeniti”, naglasio je prof. dr. Osman Sinanović, šef Odjeljenja za neurološke bolesti i kliničku neurofiziologiju UKC-a Tuzla.

Nastanak multiple skleroze prate i mnogi drugi poremećaji različitog stepena, od blage ukočenosti i otežanog hodanja, do potpune oduzetosti, sljepila i drugog. Prenosjenje impulsa kroz neurone je poremećeno ili isprekidano, zbog čega poruke iz mozga dolaze sa zakašnjenjem ili ih uopće nema.

SREĆA, NIJE PARA PUNA VREĆA

Najsretnije zemlje u svijetu uglavnom se nalaze u sjevernoj Europi (Danska, Norveška, Finska i Nizozemska), a njihova ocjena vlastitih života iznosi 7,6 na ljestvici od 0 do 10.

Najnesretniji su pak u Africi (Togo, Benin, Sierra Leone), a njihova je ocjena 3.4. Međutim, istraživanje pokazuje da novac nije jedina stvar koja usrećuje ljude. Tu su i političke slobode i izostanak korupcije na društvenom nivou i psihičko i fizičko zdravlje, siguran posao i stabilni obiteljski odnosi, na privatnom nivou.

Sudeći prema ovom izvještaju, Hrvati su poprilično zadovoljni svojim životima jer naše se zadovoljstvo kreće oko 6.9, Srbija i Bosna su na 6.5, a Slovenija je na 7.5.

Riječ je o prvom ovakvom izvještaju, a iza ovog istraživanja stoji UN. Ukratko, izvještaj pokazuje koliko su ljudi zadovoljni vlastitim životima, a istraživanja su pokazala ovo:

- Sretnije zemlje uglavnom su bogate. Među-

tim, društveni faktori poput osobne slobode i izostanka korupcije, pokazali su se daleko važnijim od prihoda.

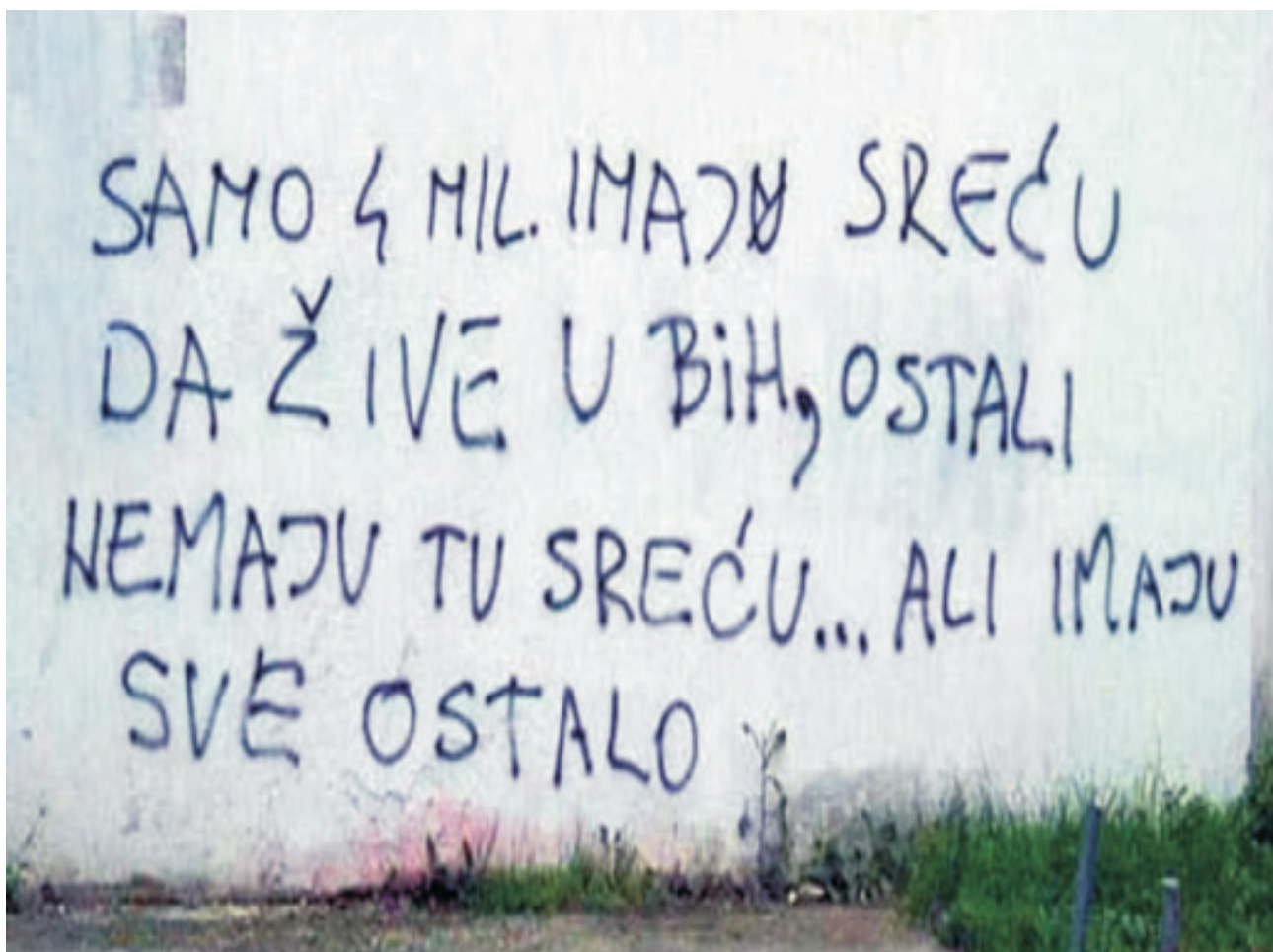
- Sreća generalno raste paralelno s podizanjem životnog standarda, ali to nije pravilo (SAD). U prosjeku, svijet je postao sretniji u posljednjih 30 godina.

- Nezaposlenost izaziva podjednako nesreće kao i smrt bližnjih ili razvod. Na poslu nam je važniji sigurnost i dobri odnosi nego visina plaće i razumno radno vrijeme.

- Mentalno zdravlje najbitniji je faktor koji utječe na sreću u bilo kojoj zemlji. Međutim, samo četvrtina psihičkih bolesnika dobija adekvatnu lječničku pomoć u razvijenim zemljama, a još manje u nerazvijenim.

- U razvijenim zemljama žene su sretnije od muškaraca,

- Najnesretniji su ljudi srednje dobi.

KREATIVCI U AKCIJI

Nekadašnja manekenka iz Zenice Vernesa Osmanbegović (24), suočila se prije pet godina sa dijagnozom koja je preko noći promijenila njen život.

Sve se desilo u najvećem zamahu manekenske karijere, kada je počela da nosi modne revije, nastupa na fashion week-ovima i radi kao model. Tada je imala 19 godina.

„Jedno jutro sam se probudila sa strašnim bolovima u predjelu vratne kičme. Istog dana sam završila u hitnoj službi a zatim u bolnici. Dijagnosticirano mi je začepljenje krvnih sudova na vratnom djelu kičme, od čega se pojavio i tumor. Zatim su uslijedila operacije u Tuzli, Mađarskoj, pa opet u Tuzli, uz prognoze ljekara koje nisu bile pozitivne, ali ja to nisam znala“, počela je životnu priču Vernesa za BH-news.

Ipak je, kako kaže, na novonastalu situaciju gledala optimistično i ne pomišljajući da će „nešto loše da se desi“.

„Nakon svih operacija desilo se čudo. Ljekari u Mađarskoj su bili šokirani kada su vidjeli moje nalaze. Rekli su da sam potpuno zdrava osoba, kao da nikada i nisam imala tumor i da sam 50% ja zaslužna za, upravo svojim optimizmom i voljom za životom“, rekla je Vernesa

koja je danas vezana za invalidska kolica iz samo jednog razloga, jer joj nedostaje novac za adekvatne fizioterapije koje bi joj pomogle da stane na noge.

NOVAC POTREBAN ZA POTPUNI OPORAVAK

„Boravila sam u Fojnici po par mjeseci, u Termama na ilidži 10. mjeseci gdje sam jako dobro napredovala. Čak sam i prohodala sa visokom hodalicom. Nedostajalo mi je još par mjeseci do potpunog oporavka i da potpuno stanem na svoje noge ali nisam više imala sredstava da plaćam banje i morala sam se vratiti kući. To me sve jako razočaralo jer nisam mogla da vjerujem da tako blizu cilja moram da odustanem a ne želim. Međutim, nisam imala izbora“, rekla je Vernesa.

Ona je istakla da je moguć njen potpuni oporavak, ali samo pod uslovom da godinu do dvije

dana boravi u adekvatnom rehabilitacionom centru.

Zbog toga prikuplja ponude iz raznih reahibitacionih centara, kako bi pokrenula humanitarnu akciju za prikupljanje novca.

„Ne odustajem. Imam podršku porodice, prijatelja i mog momka Olivera uz kojeg je moj život postao lakši i ljepši. Sve što mi se desilo od mene je napravilo samo bolju, jaču, uporniju i odlučniju osobu. Danas tačno znam šta želim u životu i uvjerila sam se u to da ništa neće pasti samo s neba i da se za sve sam moraš dobro potruditi, pogotovo u našoj državi“, optimistična je naša sagovornica.

VERNESA I OLIVER, KREATIVCI U AKCIJI!

Kako kaže, Olivera je upoznala putem Facebooka sasvim slučajno, kada je pronašla par

zidnih satova među njegovim umjetničkim slikama. Tada je naručila jedan zidni, unikatni, ručno rađeni sat za svoju prijateljicu, a prilikom primopredaje poklona upoznala je ljubav svog života i dodala: „Popili smo kafu i nakon toga je uslijedilo dopisivanje, pa još koja kafica, tako da smo već godinu dana u sretnoj vezi“.

Oliver i Vernesa su razvili ideju proizvodnje unikatnih zidnih satova. „S obzirom da je Oliver diplomirani likovni umjetnik, a ja sam po prirodi kreativac, pa se sve to super uklopilo. Napravila sam grupu na FB gdje smo postavili slike naših satova i tako su uslijedile narudžbe, jer su svi bili oduševljeni idejom da postoji neko ko pravi satove po željama. Svi mi volimo imati nešto unikatno, kreirano po našoj želji. Mnogi su to prepoznali kao dobru priliku da kreiraju poklon za svoje najdraže, za svaki uzrast i po vlastitoj želji, a neki jednostavno vole i da stave neku svoju privatnu poruku na sat kojeg poklanjaju“.

PLAN: POKRETANJE VLASTITOG BIZNISA

Vernesa i Oliver svakodnevno dolaze do novih ideja, a zbog značajnog broja narudžbi, planiraju da pokrenu svoj vlastiti obrt, zaposle još nekoliko osoba i prošire biznis.

Vernesa upravo pohađa tromjesečnu obuku „Kreiranje biznis plana“ u organizaciji socijalnog preduzeća Uspon, a kojim se omogućava osobama sa invaliditetom da steknu vještine za pokretanje vlastitog obrta.

„Od obuke očekujemo da napravimo dobar poslovni plan i da što više naučimo o tome kako se vodi posao. Nadamo se da će naš poslovni plan dobro proći, a na zadnjoj radionici u maju ćemo svi predstaviti svoje ideje sponzorima i donatorima, a najbolji plan i ideja će dobiti sredstva za pokretanje svoje firme. Nadamo se da će sponzori prepoznati našu unikatnu ideju koja će omogućiti samozapošljavanje osobe sa invaliditetom, zapošljavanje još drugih osoba, kako bismo naš posao proširili i van granica BiH“, objasnila je Vernesa Osmanbegović.

Vernesa i Oliver su već imali narudžbe iz BiH, Hrvatske, Srbije, Švicarske, Njemačke, Amerike i drugih zemalja.

Materijal od kojeg prave zidne satove, ali i svijećnjake od praznih boca dezodoransa, mogu da se recikliraju i na taj način doprinose zaštiti životne okoline.

UNIKATNO IZRAĐENI PREDMETI IZRAĐENI SA LJUBAVLJU

„Svaki naš sat zahtijeva određeno vrijeme i u svakom satu ostavimo dio sebe jer je svaki na svoj način unikatni i poseban. Mislim da je najvažnija ljubav prema ovom poslu, a Oliveru i meni toga ne nedostaje zbog čega namjeravamo ozbiljno da se bavimo ovim poslom u budućnosti“.

Vernesa je dodala da se svi njihovi proizvodi rade ručno, satovi se režu ručnom pilom, nakon čega se ručno boje.

Kako bi ubrzali proces rada u budućnosti i povećali obim proizvodnje, Vernesi i Oliveru nedostaje samo mašina za rezanje drveta. Sve ostalo bi se izrađivalo isključivo ručno, zbog čega će ovi predmeti zadržati epitet unikatni.

Do sada, ovi mladi kreativni ljudi nisu dobili nikakvu pomoć države ili drugih nadležnih službi, ali se nadaju da će to uskoro da se promijeni i da će im biti data mogućnost da ostvare svoje ciljeve.

KAKO NARUČITI SAT ONIMA KOJE VOLITE

Svi oni koji žele da pogledaju radove ili naruče zidni sat, portret, umjetničku sliku ili unikatne svijećnjake, mogu to učiniti ako posjete Facebook grupa „Magic Art Shop“ ili pozovu na brojeve telefona 061 968-388 ; 061 224-571.

„Moja poruka svim ljudima bi bila da budu uporni u ostvarenju svojih želja i ciljeva jer se upornost isplati. Neka ne čekaju da se nešto desi samo od sebe, neka se malo potrude da to samo ostvare. Nikad ne znaš šta te čeka sutra, tako da svaki dan treba maksimalno iskoristiti!“, poručila je Vernesa

U Riju od 20 -22 juna 2012. održana Konferencija Ujedinjenih Nacija o održivom razvoju na kojoj je učestvovalo 192 akreditovana predstavnika zemalja članica UN (od čega 63 šefa država, 40 ministara inostranih poslova kao i preko 400 drugih nacionalnih ministara) i preko 10.000 predstavnika OCD i drugih interesnih grupa. Nakon dvodnevne rasprave, učesnici Konferencije usvojili su završni dokument pod nazivom "Budućnost kakvu želimo".

Sekretarijat za UN Konvenciju o pravima OSI u UN, izvijestio je da se u završnom dokumentu nalazi pet posebnih referenci koje se odnose na osobe sa invaliditetom i to: Odgovornost država da poštuju, štite i promovišu ljudska prava i osnovne slobode za sve (paragraf 9.); Učešće i pristup informacijama i pravnim i administrativnim procedurama za promociju održivog razvoja za OSI (paragraf 43); Ekonomska politika u procesu održivog razvoja i smanjenja siromaštva treba da podržavaju napredak i blagostanje OSI (paragraf 48 k); Posvećenost promociji i primjeni principa uključenosti u planiranju i izgradnji gradova i urbanih naselja i promocija razvojnih politika koje podržavaju inkluzivno stanovanje i socijalne servise kao i sigurno i zdravo okruženje za sve, posebno za osobe sa invaliditetom (paragraf 135) i na kraju značaj i potrebu za obezbjeđenjem jednakog pristupa obrazovanju za osobe sa invaliditetom (paragraf 229)

Očekuje dalje veliki posao da zagovaramo da se ove dogovorene obaveze pretvore u specifične mjere i korake koje će i naša Vlada i drugi akteri preduzimati da bi osigurali da

osobe sa invaliditetom, naša prava, potrebe i teškoće budu uključeni u politike i praksu održivog razvoja na svim poljima.

HIGGSU TREBA DATI NOBELOVU NAGRADU

Hawking se svojedobno kladio s fizičarem Gordonom Kaneom s Michiganskog sveučilišta da se Higgsova čestica neće pronaći. Britanski fizičar Peter Higgs koji je prije gotovo pedeset godina iznio teoriju o postojanju "Božje čestice" trebao bi dobiti Nobelovu nagradu, ocijenio je u srijedu astrofizičar Stephen Hawking.

Rezultati koje je u srijedu objavila Europska organizacija za nuklearna istraživanja (CERN) "nedvojbeno upućuju da smo otkrili Higgsov bozon koja daje masu drugim česticama", izjavio je Stephen Hawking na BBC-ju.

"Ovo je važan rezultat koji bi Peteru Higgsu morao donijeti Nobelovu nagradu", ocijenio je slavni astrofizičar. Hawking se svojedobno kladio s fizičarem Gordonom Kaneom s Michiganskog sveučilišta da se Higgsova čestica neće pronaći. "Čini se da sam izgubio 100 dolara", kazao je danas.

Peter Higgs (83) je 1964. došao na genijalnu zamisao o postojanju teorijske čestice čiji su trag, nakon dugog istraživanja, vjerojatno otkrili fizičari CERN-a. Nova čestica je konzistentna s očekivanjem za Higgsov bozon, ali znanstvenici ne mogu još sa stopostotnom sigurnošću potvrditi da se doista radi o dugo očekivanoj "Božjoj čestici".

NAJTUŽNIJI BOGATAŠ

John Pal Getty bio je poznat kao najtužniji milijarder. Sa 17 godina su ga oteli talijanski otmičari te mu odrezali uho, a kasnije se predozirao heroinom i doživio moždani udar.

John Paul Getty III., milijarder i nasljednik velikog naftnog carstva, poznatiji kao 'zlatni hipi', preminuo je u 54. godini života nakon zatajenja rada vitalnih organa.

Unatoč svojem velikom bogatstvu, Getty je svjetskoj javnosti bio najpoznatiji po otmici koja mu se dogodila u Italiji kada je imao 16. godina zbog čega je prozvan i 'najtužnijim bogatašem'.

Od 1981. godine Getty je trebao intenzivnu medicinsku njegu zbog moždanog udara izazvanog predoziranje heroinom. To ga je smjestilo u invalidska kolica te gotovo oslijepilo. Preminuo je u svome

domu u Buckinghamshire u Engleskoj.

Bio je unuk milijardera John Paul Getty I., osnivača kalifornijskog muzeja koji nosi njegovo ime te jednom najbogatijeg čovjeka na svijetu. Mladi je Getty III. većinu svog djetinjstva proveo u Rimu gdje se kretao u umjetničkim krugovima i družio s ljevičarskim boemima. U srpnju 1973. godine – nestao je u Rimu.

Njegova je obitelj prvo mislila kako se radi o neslanoj šali njega i njegovih prijatelja. Sam je Getty više puta bio izbacivan iz škola, a često se znao šaliti s prijateljima da će napraviti vlastitu otmicu kako bi izvukao novac od bogatog djeda. Međutim, otmica je bila stvarna.

Njegovi su otmičar tražiti otkupninu od 17 milijuna dolara, iznos koji njegov djed John Paul Getty I. nije želio platiti.

- Imam 14-tero unučadi. Ako platim sada i jedan peni, imat ću 14 otetih unuka - govorio je.

John Paul Getty II., otac Gettyja III., nije mogao

platiti sinovu otkupninu jer se u tome trenutku nalazio na odvikavanju od droge u Londonu.

Da otmica nije lažna postalo je jasno nakon što su jedne talijanske novine zaprimile paket u kojem se nalazio pramen Gettyjeve kose, njegovo odrezano uho i pismeno upozorenje.

- Ovo je Paulovo prvo uho. Ukoliko kroz deset dana obitelj i dalje bude vjerovala kako se radi o šali, šala će biti Paulova, a onda će i drugo uho pristići na vašu adresu. Drugim riječima, poslat ćemo vam ga cijelog u paketu - stajalo je u otmičarskom pismu.

Otkupnina je isplaćena tek nakon što je Getty I. uspio isposlovati s otmičarima da je smanje na 2,8 milijuna dolara u gotovini. Novac je posudio Gettyju II., Paulovom ocu, uz upozorenje kako se radi o 'pozajmici' te da očekuje povrat uz četiri posto kamata. Novac nikada nije otkriven.

Nedugo nakon toga, vozač kamio primijetio je Gettyja III. na cesti oko 160 kilometara južno od Napulja. U zatočeništvu je bio pet mjeseci, a kada je želio djedi zahvaliti na spasu, ovaj je odbio primiti poziv.

John Paul Getty III. rođen je 1956. godine i bio je prvo dijete John Paul Getty Juniora i njegove supruge, glumice Gail Hariss koja se do sinove otmice već bila razvela.

U RAZLIČITOSTI JEDNAKI

Danas često susrećemo riječi jednakost, ravnopravnost, bogatstvo u različitosti... Ove riječi odmah asociraju na aktualnu političku situaciju, pokušaj da se napravi balans među ljudima različitih rasa, nacija, vjera i drugih opredjeljenja.

U različitosti jednaki je ono na čemu bi svako trebalo da insistira svaki dio društva, svaka ustanova, svaki pojedinac kako bi dali svoju potporu i pokretu osoba sa posebnim potrebama u prepoznavanju temeljnih ljudskih vrijednosti bez obzira na razlike spram šire društvene zajednice.

U Zagrebu je pod geslom „U različitosti jednaki“ u periodu od 11. do 13. maja ove godine održan IV Međunarodni Kongres studenata edukacijske rehabilitacije a čiji su učesnici bili studenti zemalja regije. Amela, Dajana, Janja i Merima,

4 sjajne studentice četvrte godine Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Tuzli, jedinog ovakvog fakulteta u Federaciji Bosne i Hercegovine, predstavljale su našu državu na ovom kongresu. Djevojke su prenijele svoje najsnažnije utiske, iskustva i dojmove koje su na njih ostavila predavanja, organizacija te neformalna druženja sa kolegama iz susjednih zemalja.

Prema njihovim riječima, organizacija cijelog kongresa je bila detaljno planirana i također realizirana. Kongres je otvoren u petak, 11. maja u prisustvu zvaničnika vlade Republike Hrvatske, profesora i studenata uz zanimljiv revijalni dio programa.

Za potrebe kongresa, organizator je angažirao veliki broj volontera koji su naše studentice, prema planu, prvi dan dočekali i odveli

u Znanstveno-učilišni kampus Borongaj, Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet, gdje je kongres zapravo i održan.

Organizatori su pri dolasku u kampus, svojim gostima uputili riječi dobrodošlice i upoznali ih sa programom kongresa kojim su bila predviđena izlaganja radova i obraćanje eminentnih profesora iz područja Edukacijske rehabilitacije koji su studente upoznali sa mogućnošću

profesionalnog usavršavanja na fakultetu za Edukaciju i rehabilitaciju u sklopu kojega postoji i poslijediplomska trosemestralna specijalizacija za ranu intervenciju.

U okviru fakulteta djeluje i Centar za ranu intervenciju i rehabilitaciju gdje su studenti imali priliku i sami učestvovati u radionicama specijalno kreiranim u tu svrhu. Radionica „Rehabilitacija putem pokreta“ pomogla im je da se opuste i bolje

međusobno upoznaju. U toku trodnevnog boravka, studentice iz Bosne i Hercegovine su imale izlaganja svojih radova i predavanja na teme koje su priredile specijalno za kongres. „Stereotipi i predrasude prema osobama sa posebnim potrebama od strane društva“ tema je koju je u podne, drugog dana, u prisustvu prepune kongresne sale, izlagala studentica Janja Penava a za čiju je prezentaciju pohvaljena od profesorice Teodore Igrić. Studentica Merima Dedić prezentirala je rad na njihovu drugu zajedničku temu a koja ima naslov „Prikaz slučaja analize i obrade testa Frostig“. Predavanja su bila popraćena mnogobrojnim pitanjima i sugestijama studenata iz Beograda, Novog Sada i sa fakulteta iz Hrvatske a na koja su naše studentice profesionalno i sa zadovoljstvom odgovarale. Osim na vlastitim,

studentice Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta iz Tuzle su učestvovala i na predavanjima studenata sa fakulteta iz drugih država a sa velikim zanimanjem pričaju o predavanjima na teme u oblasti rehabilitacije koje su nepoznate, nedovoljno istražene i obrađene a koje imaju veze sa njihovim budućim pozivom, edukatora-rehabilitatora.

Naše cure su zajedno sa studentima, gostima, bile smještene u Dom za djecu i omladinu sa mentalnom retardacijom Tuškanac. Nakon dinamičnog i uspješnog radnog dana, naravno, sabirali su se utisci i sa kolegama razmjenjivala novostečena iskustva, obnovila neka stara i stekla nova poznanstva i prijateljstva na međunarodnom planu.

Najviše zajedničkog vremena provedeno je sa kolegama iz Novoga Sada i Zagreba. No, što bi bio kongres, i to studenata, i to međunarodni, u Zagrebu a da se ne dožive čari noćnog purgerskog života? Cure su nakon uspješno obavljenog posla iskoristile priliku da se opuste i zabave u zagrebačkim kafićima i disko klubovima.

Pokušaj da se kongres po nečemu pamti, bio je sasvim uspješan. Za svoje izlaganje, učeske i prezentaciju djevojke ističu: „Možemo sa ponosom da kažemo da smo bile veoma uspješne u obradi svojih tema.

Za sudjelovanje na navedenom kongresu dobile smo certifikate kao potvrde sudjelovanja. Ono što je prvenstveno privuklo našu pažnju na kongresu, jeste samo uređenje fakulteta, odnosno uslovi u kojima studenti iz Hrvatske stječu svoje obrazovanje.

Za nas je ovaj kongres jedno pozitivno iskustvo, oduševljeni smo gostoprimstvom, ljubaznošću i organizacijom, kako naših kolega tako i ostalih sudionika. Mi se iskreno nadamo da ćemo i mi, jednog dana, biti u mogućnosti da budemo domaćini jednog ovako iznimno kvalitetnog kongresa. A o stečenim poznanstvima, užitku u brznoj hrani, dojmovima o noćnom životu, zabavi, druženju sa psima lualicama i drugim atrakcijama... neki drugi put...”

Zumreta Galijašević dipl.ecc.

ŠTA SE DESI KADA PROGUTATE ŽVAKAĆU GUMU?

Vjerovatno ste već bezbroj puta čuli izjave tipa: Ako progutate žvakaću, ona će ostati u vašem probavnom sistemu i do deset godina.

Ukoliko pogledate njen sastav koji čini skupina izmiješanih i neprobavljivih tvari, ta se teorija čini mogućom. Čak je i u medicinskim knjigama žvakaća guma navedena kao uzrok brojnih problema. Je li moguće da su upozorenja vaših roditelja bila ispravna?

Kako prenosi gizmodo.com, u članku časopisa Pediatrics iz 1998, razmatrala su se tri slučaja u kojima je gutanje žvakaće dovelo do katastrofalnih posljedica. Prva je priča bila ona o

četverogodišnjem dječaku koji je o žvakanju ovisan postao u drugoj godini života. Do trenutka u kojem su njegovi roditelji odlučili potražiti stručnu pomoć, dječak je žvakao čak i do sedam žvakaćih guma dnevno, koje bi nakon žvakanja progutao.

Naravno, gomila žvakaćih guma dovela je do probavnih smetnji pa je sve završilo operacijom. Sljedeći pacijent također je bio četverogodišnjak koji je žvakaće dobivao kao nagradu od roditelja

svaki put kad bi učinio nešto na što su se oni ponosili. Naravno, i ovaj je četverogodišnjak gutao svoje "nagrade" što je blokiralo njegove normalne rektalne funkcije pa je i ovdje bio potreban operacijski zahvat. Posljednji slučaj bavio se jednogodišnjom djevojčicom koja je uz žvakaće, gutala i novčiće. Treba li reći da je i ovaj slučaj završio u hirurškim rukama? Izgleda da postoji velika mogućnost kako žvaćemo od davnih vremena. U naslagama katrana pronađenim u sjevernoj Evropi koje datiraju iz 7000. g.pr.n.e. pronađeni su ljudski otisci zuba. Također, žvakanje nije bilo samo

nešto što rade mladi ljudi. Otisci zuba pokazali su da žvakati vole i oni starije dobi. Moderna verzija žvakaće gume zapravo je nastala kao greška u procesu. U 19 .st. industrijalci su skupljali materijal nalik lateksu s jednog drveta u Yucatanu i to kao obećavajući ekvivalent gumi. 1869. Antonio López de Santa Anna, bivši izgnani predsjednik Mexica koji je živio u Staten Islandu, dovezao je materijal iz Yucatana i unajmio inventora Thomasa Adamsa, kako bi nadgledao proces vulkanizacije.

No, iz nekog razloga, proces je završio neslavno, a Adamsu je ostala velika količina ne-

iskorištenog materijala. No, iako materijal nije mogao biti upotrebljen za izradu guma, Adams je primijetio da pokazuje neke druge kvalitete, primjerice, da je netopljiv u vodi.

Kako mu je tačno palo na pamet da ga stavi u usta i počne žvakati, nije poznato. No, kratko nakon toga, u materijal je dodao okuse, patentirao ga i od 1871. žvakaće gume našle su se u prodaji. Nekoliko godina kasnije, Wrigley's je poboljšao okuse i dobrom marketinškom mašinerijom,

uspio u vrlo kratkom vremenu popularizirati ovaj proizvod.

Od tog vremena, ljudi su progutali razne varijacije okusa i oblika žvakaćih guma, no u historiji, osim onih nekoliko, i nije bilo slučajeva gutanja opasnih po život. Moguće je da se guma s okusom u našem probavnom sistemu zadrži malo duže nego, primjerice, kakao, ali čak je i to podložno raspravama.

Naš je želudac nevjerovatno učinkovit sistem probavljanja i "guranja" ostataka hrane dalje iz tijela. Dakle, ukoliko baš svaki obrok ne zamijenite žvakaćom, vjerovatno ćete biti u redu.

PARAOLIMPIJADA SE VRAĆA NA MJESTO GDJE JE SVE POČELO

U periodu od 29. avgusta do 9. septembra više od 4000 sportista sa invaliditetom iz preko 140 zemalja takmičit će se u 20 sportova. Maskota Paraolimpijade Mandeville omiljena je među djecom.

Četrnaeste Paraolimpijske igre održati će se u Londonu, neposredno po završetku Olimpijskih igara. U periodu od 29. avgusta do 9. septembra više od 4000 sportista sa posebnim potrebama iz preko 140 zemalja takmičiti će se u 20 sportova. Ovo će biti prvi put da će Velika Britanija ugostiti Paraolimpijadu, iako ova priznata kao začetnica paraolimpijskog pokreta.

Posljednji put kada je London ugostio ljetne Olimpijske igre, sada već daleke 1948. godine, neposredno nakon Drugog svjetskog rata, dr. Ludwig Guttman iz bolnice Mandeville Stoke iskoristio je kao priliku kako bi organizovao sportska takmičenja za britanske veterane sa teškim povredama, pogotovo kičme. Te igre ostale su poznate pod nazivom Međunarodne igre za osobe u kolicima. Nije bila slučajnost što se ovo takmičenje poklopilo sa Olimpijadom. Upravo po bolnici u kojoj je radio dr. Guttman ime je dobila i ovogodišnja, zvanična, maskota Paraolimpijskih igara – Mandeville.

Dvanaest godina kasnije, prvenstveno zahvaljujući ovome događaju, u Rimu 1960. Nakon Olimpijaskih održane su i zvanično prve Paraolimpijske igre. Zbog velike povezanosti za historijom paraolimpizma u LOCOG-u (Organizacionom komitetu Igara u Londonu 2012) imaju veliku želju da organizaciju Paraolimpijade što više približe Olimpijadi. Tako da će ove Igre biti prve na kojima su planiranje i organizacija, i jednih i drugih igara u potpunosti integrisani, od dizajna i infrastrukture do javnih površina i javnog prevoza.

Koliko su pažnje organizatori posvetili takmičenjima paraolimpijaca govori i podatak da će čak 150 sati takmičenja sa Paraolimpijade biti emitovano uživo zahvaljujući britanskoj TV stanici Channel 4 koja je otkupila prava

na emitovanje i distribuciju svih događaja sa paraolimpijskih borilišta.

Ovogodišnje Paraolimpijske igre biće, bez ikakve sumnje najveće, najbolje, najslavnije i najgledanije ikada. U prilog ovoj tvrdnji, pored već spomenutih live-prijenosa, govori i činjenica da je veliki dio ulaznica za takmičenja paraolimpijaca rasprodan, te da će sva sportska borilišta i dvorane tokom nadmetanja sasvim sigurno biti ispunjena do posljednjeg mjesta. Velika Britanija ne želi samo biti poznata po tome što je sjajno organizovala Paraolimpijske igre, već i po tome što ih je učinila dostupnim za hendikepirane osobe i osobe sa specijalnim potrebama. Upravo zbog ovoga mnogo pažnje i truda se uložilo u vođenje računa o tome koliko će pojedina borilišta, dvorane i hale biti dostupna za ove ljude. I upravo ovi zahtjevi među prvim su stavljani pred sve dizajnere i arhitekte svih paraolimpijskih sportski borilišta.

„Paraolimpijske igre u Londonu 2012 poslaće jednu bitnu poruku cijelom svijetu o ljudskoj sposobnosti da prevaziđe nesreću i dostigne pravo savršenstvo“, kazao je Jeremy Browne, ministar u ministarstvu vanjskih poslova nadležan za Olimpijske i Paraolimpijske igre.

Međunarodno Otvoreno prvenstvo i 9. sportske igre paraplegičara i oboljelih od dječije paralize

U Sarajevu je od 8 do 10. juna održano Međunarodno Otvoreno prvenstvo i 9. sportske igre paraplegičara i oboljelih od dječije paralize. Na igrama je učestvovalo osam ekipa iz Federacije BiH, jedna ekipa iz Republike Srpske te po jedna ekipa iz Crne Gore, Republike Slovenije i Republike Srbije sa više od 120 takmičara. Održana su takmičenja u atletici i šahu. Ekipe u atletici su se takmičile u muškoj i ženskoj konkurenciji.

Discipline u atletici su bile: Utrke sa invalidskim kolicima na 100, 200 i 400 metara, bacanje kugle, bacanje koplja i bacanje diska.

